

גיליון מספר 32, נובמבר-דצמבר 2014

ערכו את הגיליון נועם שרון ויונתן לוי
עורכת משנה דניאלה אסא
הגהות רוני פינקרפלד
גרפיקה יעל רון, סטודיו ב.דיזיין

משרד צופית תעזי
קשרי לקוחות איתי קרמר, איילת אלואר
פיתוח אתר אינטרנט איתמר מגד
ליווי עסקי עופר בן דור
מחשוב זברה CRM
הדפסה דפוס חיש, חולון

מוציאה לאור קבוצת אדם עולם
מנכ"ל ואוצר התוכן נועם שרון
כתובת ת"ד 455 לפיד

לפרסום במגזין אדם עולם, האיגרת, אתר אדם
עולם ואתר אנתרופוסופיה בישראל

074-7011191

ads@adamolam.com

להצטרפות לקהילת אדם עולם
וקבלת מגזין אדם עולם ואדם צעיר
התקשרו 074-7011191

כתובתנו באינטרנט: www.adamolam.co.il

facebook.com/adamolam

המערכת אינה אחראית לתוכן המודעות.
כל הזכויות שמורות להוצאת אדם עולם ולכותבים ©

WELEDA

בהרמוניה של האדם עם הטבע מאז 1921

כתבות ומאמרים

חינוך ולדורף באזורי אסון | עמוד 14

סטפני אלון, אשת חינוך ולדורף ותיקה בעלת אזרחות שוויצרית, השתתפה במשלחת חינוך במצבי חירום שביקרה באזורי הקרבות בכורדיסטאן, וחזרה כדי לספר | דניאלה אסא

טבעון כמשל | עמוד 18

הקהילה האנתרופוסופית בקריית טבעון פורחת. למה היא מעוררת גם התנגדות חריפה? ואיך דרכה ניתן לספר את הסיפור של החברה בישראל בשנת 2014? | בועז גאון, ליברל

הסכסוך הישראלי-פלסטיני, מבט מזווית אחרת | עמוד 28

קולות חדשים במגזר הערבי, המבוססים על תודעה אינדיבידואלית חופשית, מערערים את כל מה שחשבנו על הסכסוך הישראלי-פלסטיני. משה בר נס מציע לנו להקשיב להם ולעודד אותם | משה בר נס

קוסמטיקוסופיה | עמוד 34

חברת ולדה הוקמה על ידי רודולף שטיינר כדי לייצר תרופות ולהעניק לפעילות האנתרופוסופית גב כלכלי. גם היום, למרות השינויים בדרישות השוק והכלכלה, היא עומדת במשימתה | דנה פלג

דו-קיימות | עמוד 38

דיווח מכנס אופטימי במיוחד על קיימות ברשות הפלסטינית | לילה אלעד

הדרך הפנימית | עמוד 40

הדרך לשינוי עמוק באדם כרוכה לבלתי-הפרד ביחסים החברתיים והקהילתיים. יפתח בן אהרן-משרטט דרך זו בקוויה העיקריים

סכנות פרשניות במשנתו של רודולף שטיינר | עמוד 44

כמאה שנים אחרי הולדת האנתרופוסופיה, כבר חשוב להתחיל לברר: מה עדיין חיוני ומקורי בתורה זו, ומה כבר פג תוקפו ואינו מתאים לתקופתנו? | ד"ר אילון אדלשטיין

חפש בתוך עצמך
ותמצא את העולם
חפש במרחבי תבל
ותמצא את עצמך
שים לב

לפעמים המטטלת
בין העצמי לעולם
ולך תגלה עצמה
ישות אדם עולם
ישות עולם אדם

רודולף שטיינר

מדורים

- 1 אמן אורח | דודו מליניאק
- 5 מכתבים למערכת
- 6 בחציית הגשר
- 9 5 שאלות | יונתן לוי
- 10 הולך נגד הרוח | דודו בן זקן
- 11 רוח גבית | לייזה רוזנברג
- 53 מתוך אדם צעיר
- 48 הורות לגיל הרך | מירי מתתיה
- 50 בריאות | ד"ר מוטי לוי
- 54 נפלאות הדבורה | הילמר קונמן
- 56 זוגיות הרמונית | איריס סובינסקי
- 58 אוכל טוב | קארונה ירון
- 60 יזמות | נועם שרון
- 62 נקישה אגדית | גבע ששון
- 64 חלל מלא חיים | ביקור בחירם, קיבוץ הרדוף

אנתרופוסופיה - מרפא חברתי או שסע?

בתחילת שנות ה-2000 נכנס מסלול אנתרופוסופי חדש לבית הספר הממלכתי המדשדש "זומר". כוונת פרנסי העיר הייתה להחיות את בית הספר הממלכתי שעמד בפני סגירה עקב התמעטות תלמידיו. תשע שנים אחר-כך, נסגר סופית המסלול הממלכתי של זומר, ומעט תלמידיו הופנו לבית ספר בן-גוריון הסמוך. בימים אלה, עובר מבנה בית הספר שיפוץ יסודי על מנת שיוכל להכיל את מאות התלמידים המבקשים לבוא בשערי בית הספר האנתרופוסופי המשגשג "זומר". על פניו, נראה שכוונת פרנסי העיר הצליחה; ועדיין, בעיר רמת גן ישנן עשרות משפחות, יוצאות המסלול הממלכתי בזומר זכרונו לברכה, המרגישות שהצלחה האנתרופוסופית הייתה על חשבונם.

בשנת 2006, בבית ספר "הדר" בנס ציונה, השוכן בשכונה המזרחית הקשה יותר של העיר, פתחה מנהלת בית הספר, הגברת צילה זאבי, את שערי עבוד מסלול אנתרופוסופי קטן וצנוע, ששמח לפעול בתוך בית ספר ממלכתי מתוך תקווה לשנות את המערכת "מבפנים". בראיון לאדם עולם (גיליון 14) סיפרה זאבי כי "הסכמתי להכניס מסלול אנתרופוסופי לא מפני שהרעיון החינוכי תפס אותי, אלא כי רציתי בבית הספר אוכלוסיה איכותית, אכפתית, שחינוך הילדים הוא במרכז עולמם". אחר כך היא גם התאהבה בגישה החינוכית. חמש שנים מאוחר יותר, יצאה צילה לגמלאות, ומחליפתה נמנתה על הדור שלא ידע את ולדורף. הסתבר שחיים משותפים של מסלול ולדורף וממלכתי באותו בית ספר דורש הרבה כוונות טובות, וכשהן אינן, הדרך לפיצוץ היא בלתי נמנעת. בחורף 2012 קרס גג אולם הספורט בבית הספר, והעירייה החליטה לבנות על חורבות האולם את בית הספר העצמאי לחינוך ולדורף בנס ציונה. ההחלטה עוררה התנגדות רבה בקרב הורים במסלול הממלכתי בהדר, שהרגישו שהאנתרופוסופים לא רק לוקחים להם את אולם הספורט, אלא בדרך לקחת את כל בית הספר.

אחת מהקלישאות החבוטות ביותר ביחס לחינוך ולדורף היא שהוא נוסד עבור ילדי פועלים במפעל, כלומר, נועד לפשוטי העם. בפועל, ההתגשמות שלו כמעט בכל מקום בעולם היא כחינוך פרטי או פרטי למחצה, שמגדר את עצמו, ככוונה או בלא כוונה, בחומת תשלום איתנה. התבוננות בלתי משוחדת בקהילות אנתרופוסופיות בישראל ובעולם מעלה את התמונה שהן אוספות סביבן קבוצה של אנשים דומים זה לזה, שעם הזמן מתבדלים מהחברה סביבם. האם האנתרופוסופיה היא מרפא חברתי, או שסע? ניקח את טבעון כמשל. שם פועלת קהילה אנתרופוסופית משגשגת, המושכת אליה אנשים מכל ישראל. נוכחותה בהחלט מורגשת בעיירה הקטנה, אך היא יצרה גם מתחים חברתיים עמוקים, שעלו על פני השטח בהתנגשות המתקשרת בין המורה אדם ורטה לתלמידתו ספיר סבח. כתבתו המרתקת של בועז גאון "ברוכים הבאים לקריית טבעון" (עמוד 18) מלמדת כי מקרה סבח-ורטה, וסיפורה של קהילה האנתרופוסופית בטבעון אינו אלא משל לשסעים של החברה הישראלית.

בקיץ האחרון, כשבשישראל הדהדו האזעקות ובעזה הפגזים, קיבלה סטפני אלון, מחנכת ולדורף ותיקה בעלת אזרחות שוויצרית, הזמנה להצטרף למשלחת חינוך מרפא שעמדה לצאת לכורדיסטאן, לעבוד עם ילדים נפגעי טראומה באזורי הקרבות עם ארגון המדינה האסלאמית. לאחר היסוס קל היא החליטה להיענות להזמנה בחיוב. את הרפתקאותיה תוכלו לקרוא בכתבתה של דניאלה אסא בעמוד 44, וכאן אני רוצה להביא מעט מדבריה: "בעיני חשוב ליצור את האינטראקציה, זה תלוי בנו עד כמה אנחנו מחפשים קשר עם הסביבה או עד כמה אנחנו מתבדלים ואומרים לעצמנו 'אני יותר טוב, ואין לי זמן'. חינוך ולדורף קשור ברצון לשינוי חברתי רחב יותר, וצריך למצוא את הכלים והצורה להגיע ליותר אנשים. ולדורף זה לא מוצא, או מקום שעליו אני יכול להגיד לעצמי, 'אה, חינכתי את הילדים שלי במקום הכי טוב'. ולדורף זו התכוונות לשנות משהו בחברה, לעורר תודעה יותר גבוהה [...] צריך לחשוב מעבר לחינוך האגואיסטי ומעבר לפרטים השוליים שכאלו נהפכו למרכז. לאו דווקא צריך גירי שעווה של שטוקמאר, או שהגן יהיה מסודר כמו שכתוב בספר; צריך לפתוח את הלב".

נועם שרון